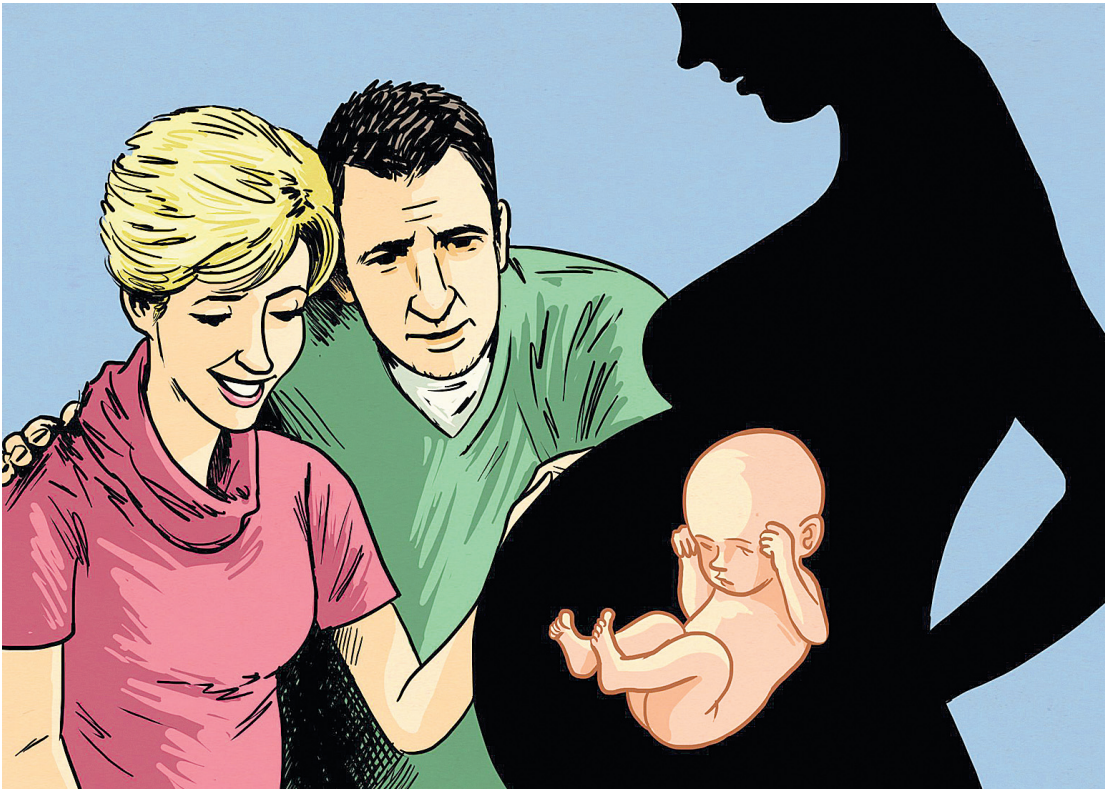

איור: גיא מורד

עם זאת, הוועדה מחייבת כל זוג לה- פקיד לחשבון הנאמנות 9,000 שקל עבור ליווי של עובדת סוציאלית או פסיכולוג המיועד לפונדקאית ומשפח- תה בלבד לתקופה שמתחילת הטיפולם ועד חצי שנה לאחר הלידה.

כך או כך, לדברי יולורי ואטיאס, ההורים המיועדים הם אלה שמממנים את ההליך (התמורה לפונדקאית, ההוצאות שלה כמו בייביסיטר לילדיה, בגדי היריון, נסיעות, ימי מחלה, שירות תים מקצועיים של עו"ר, עו"ס, פסיכ- לוג). העלות בישראל לזוג הורים נעה בין 220 ל-250 אלף שקל, כשהמדינה מכסה את הטיפולים הרפואיים (הכנת העוברים, החזרתם לרחם הפונדקאית ומעקב ההיריון), העלויות הכרוכות בהשגת ההיריון, קרי טיפולי הפריה ובדיקות במהלך ההיריון, ממומנות על ידי קופת חולים ובכפוף לנהלים.

לדברי עו"ר חרל"פ, ההורים זכאים לנהל עם הפונדקאית קשר רציף וז- כותם לדעת לגבי כל דבר חריג, כמו כן על שינוי מקום מגורים. זכותה של הפונדקאית להמשיך לנהל את אורח חייה הרגיל, אלא אם יש הוראת רופא הקובעת שעליה להיות במנוחה.

עו"ר חרל"פ מציין כי לפי חוזה ההתקשרות בין ההורים המיועדים לפונדקאית, אם אחת הבדיקות מראה כי מדובר בעובר לא תקין עליה לבצע הפלה. עם זאת, החוזה מאפשר לה להתיעץ על חשבון הזוג גם עם רו- פא מטעמה. אם הרופא יטען כי קיים ספק לגבי הצורך בסיום ההיריון תעבור ההחלטה לרופא בורר שאינו מייצג אף צד והחלטתו מקובלת על הצדדים.

עם היוולד התינוק, על ההורים להוציא צו הורות המאפשר לרשום את התינוק על שמם בתעודת זהות (גם אם מדובר בתרומת ביציות). הפרוצדורה לקבלת צו הורות אורכת כחודש, ובזמן זה שהורים ההורים עם ילדם בביתם.

עו"ר חרל"פ מרגיש כי לפונדקאית זכויות שונות ככל אישה הרה ואישה שילדה: היעדרות מהעבודה לצורך טי- פולי פוריות, הגנה מפוטורים בתקופת הטיפולים ובמהלך ההיריון, שמירת היריון, מענק לידה ודמי לידה.

מכן להחליט לגבי המשך ההתקשרות. בשלב הרביעי ייערך חוזה משפטי בין הזוג לפונדקאית אצל עו"ר המת- מחה בפונדקאות. הפונדקאית בוחרת עו"ר מטעמה, בהתאם לדרישת החוק. בשלב החמישי יועבר החומר של הזוג והפונדקאית לאישור הוועדה לפונד- קאות במשרד הבריאות. כן יהיה ליווי

עדה אטיאס:
"עלות הפונדקאות
בישראל לזוג הורים
נעה בין 220 אלף
שקל ל-250 אלף
שקל, כשהמדינה
מכסה את הטיפולים
הרפואיים"

של הפונדקאית לריאיון בוועדה. לאחר אישור הוועדה מתחיל השלב הרפואי: ההורים המיועדים יחד עם הפונדקאית יפנו לרופא מומחה מטעמם ויחלו את הטיפול הכולל שאיבת ביציות מהאישה, הפרייתן בזרע הבעל והחזרת העוברים לרחם הפונדקאית. השלב האחרון כולל ליווי ותמיכה עד לאחר הלידה. עו"ס ו/או פסיכולוג בלבד רשאים ללוות את תהליך הפונדקאות.

לא לכל כיס

לא חייבים להיעזר בגוף מלווה (כמו המרכז להורות) בהליך של פונדקאות.

בירה יולורי. "אם היה נעשה שימוש בביציות שלה הרבר היה לא חוקי והיא הייתה מוגדרת כאמו הביולוגית של הילד ולכן כל זכויותיה לגבי התינוק היו ככל אם. החוק בישראל בא למנוע מצב זה ולכן מראש לא אפשר לפונדקאית לשאת עובר שהוכן מביציות שלה ומזרע של האב המיועד."

גם עו"ר חרל"פ מסביר כי "חוק הס- כמים לנשיאת עוברים" עוסק בהסכם בין הורים מיועדים לבין אם נושאת, ולפיו היא מסכימה להתעבר בדרך של השתלת ביצית מופרית בזרע האב המיועד, ולמסור להם את היילוד.

פונדקאות בשלבים

לדברי אטיאס ויולורי, ההורים הם שותפים מלאים בבחירת הפונדקאית, בבחירת הרופאים המטפלים, במהלך ההיריון ובלידה, ומגדלים את ילדם מיזמו הראשון.

השתיים מסבירות כי צד מתבצע ההליך במרכז שלהן: בשלב הראשון מתבצעת פגישת ייעוץ בה תימסר לזוג אינפורמציה רחבה וכוללת על של- בי התוכנית של פונדקאות בישראל. בשלב השני יהיה איתור של פונד- קאית העומדת בקריטריונים שקבעה ועדת פונדקאות בישראל והכנה לק- ראת התהליך. השלב השלישי יכלול אבחונים רפואיים, פסיכולוגיים ופסי- כריסוציאליים. כאן ייערכו חוות דעת מקצועיות לפונדקאיות ולזוגות על פי דרישות ועדת פונדקאות של משרד הבריאות. חוות הדעת לזוג כוללות אבחון רפואי ופסיכולוגי. חוות הדעת לפונדקאיות כוללות בדיקות רפואיות מקיפות, אבחון פסיכוסוציאלי הבודק את אורח חייה של הפונדקאית, קשרים משפחתיים וחברתיים, קבלת חוות דעת מגורמים רלוונטיים בקהילה ואבחון פסיכולוגי שלה.

בתום שלב זה המרכז להורות מפגיש בין ההורים המיועדים לבין הפונדקאית (לאחר בדיקת התאמתם) לצורך היכרות הרדית ותיאום ציפיות, ומאפשר לצ- רדים לעיין בחוות הדעת המקצועיות. זוג רשאי לקחת את החומר הרפואי של הפונדקאית לרופא מטעמו ורק לאחר

שומרת בבטן

מי רשאי לפנות להליך פונדקאות בישראל, אילו זכויות יש לפונדקאית וכמה כל זה עולה? מדריך

מאת ליטל דוברוביצקי

פרת אטיאס. "לפני מספר חודשים היא גילתה שהיא חולת סרטן צוואר הרחם. למרות טיפולי כימותרפיה ההמלצה הגורפת הייתה לעבור ניתוח להסרת הרחם. לאותה אישה נשמרה בהקפאה רקמת שחלה פוריה ממנה יפיקו בעתיד ביציות שיופרו בזרע בעלה ויושתלו ברחמה של פונדקאית."

יולורי מסבירה כי לפי חוק הפונדקאות בישראל לאחר ההורים חייב להיות קשר גנטי לתינוק. כמו כן, החוק אינו מאפשר שימוש בביצית של הפונדקאית. המשמעות החוקית היא שלפונדקאית אין זיקה לעובר ומכאן שגם לא ניתן לה מעמד משפטי או חוקה עליו. יש מצב יחיד בו החוק מאפשר לפונדקאית לבקש חוקה על התינוק והוא אם הוריו הביולוגיים לא בחיים ו/או האפוסטרופוס שמינו אינו כשיר. אז המדינה תשקול גם את מועמדותה של הפונדקאית מול רשויות הרווחה.

"בהגדרת החוק פונדקאית היא אישה שנושאת עובר השייך לבני הזוג", מס-

מינה יולורי: "בהגדרת החוק פונדקאית היא אישה שנושאת עובר השייך לבני הזוג. אם היא נעשה שימוש בביציות שלה - היא הייתה מוגדרת כאימו הביולוגית"

הליך הפונדקאות הפך נפוץ יותר בשנים האחרונות. עם זאת, מדור- בר בהליך מורכב אשר עלול, אם יתנהל בצורה לא תקינה, לגרום מפחי נפש כבדים למשתתפים בו. בעזרת מינה יולורי ועדה אטיאס, שהקימו ומנהלות את המרכז להורות באמצעות פונד- קאות, ועו"ר עמיקם חרל"פ, מומחה לדיני נזיקין ורשלנות רפואית, הכנו מדריך למי ששוקל לפנות להליך ביש- ראל (בעתיד נעסוק בהליך הפונדקאות בחו"ל, לאחר שיתבהר המצב המשפטי באשר לפונים להליך שם).

ללא מעמד משפטי

פונדקאות מלאה היא נשיאת עובר על ידי אישה (פונדקאית), שהופרה מזרע של גבר שאינו בן-זוגה ומביצית של בת-זוגה, ולאחר מכן הוחזר לרחמה עד הבאתו לעולם של תינוק. מיד עם היוולדו של התינוק הוא נמסר להורים המיועדים, כשלעיתים הפונדקאית כלל לא רואה אותו. פונדקאות קיימת בישראל ממאס 1996, והפונדקאית חייבת להיות ישראלית תושבת ישראל בגילאים 22-38, עם לפחות ילד אחד משלה, ולא יותר משלושה.

הומוסקסואלים שרוצים להפוך להורים אינם יכולים לעבור על פי החוק תהליך פונדקאות בארץ. "פונדקאות בישראל מוצעת לזוגות סט- רייטים נשואים או בעלי חוזה לחיים משותפים, כשהסיבה שבגללה האישה זקוקה לפונדקאות היא חוסר יכולת להיכנס להיריון או לשאת היריון", אומרת עדה אטיאס.

ועו"ר חרל"פ מרגיש: "החוק מיועד לנשים בגיל הפוריות שאינן יכולות להתעבר ולשאת היריון או שהיריון עלול לסכן משמעותית את בריאותן". ואכן, לדברי מינה יולורי, נשים עם בעיה רפואית המונעת מהן להרות או לשאת היריון הן אלה שמקבלות את אישור הוועדה (הוועדה לאישור הסכמי נשיאת עוברים) לקיים את ההליך.

"במרכז שלנו מטופל זוג נשוי שהאישה צעירה מאוד, בת 26, מס-